

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VIII, Nr. 289b

Parasjat Naso

14 Sivan 5769
5/6 juni 2009

Overzicht Parasjat Naso (Bamidbar 4:21-7:89)

De Tora wijst alle werkzaamheden die aan het *Misjkan* gedaan moeten worden, toe aan de zonen van Gersjon, Kehat en Merari, van de stam Levi. Een volkstelling onthult dat er 8.000 mannen geschikt zijn voor dat werk. Allen die ritueel onrein zijn, worden het kamp uit gestuurd. Wanneer iemand bekent dat hij onrechtmatig het eigendom van zijn naaste heeft afgenomen, nadat hij voor het *beit din* het tegendeel gezworen heeft, dan moet hij als boete een extra vijfde deel van de basisprijs vergoeden en een schuldoffer brengen. Wanneer de eiser reeds overleden is zonder erfgenamen, wordt de betaling aan een *kohen* gedaan. Onder bepaalde omstandigheden kan een echtgenoot, die zijn vrouw ervan verdenkt dat zij hem ontrouw is geweest, haar naar de Tempel brengen, waar een *kohen* een drankje voor haar bereid, bestaande uit water, vermengd met stof van de Tempel-vloer en speciale inkt die gebruikt is om de naam van Hasjem op een stuk perkament te schrijven. Wanneer zij onschuldig is, zal de drank haar geen schade berokkenen, maar haar juist zegenen met kinderen. Wanneer zij wel schuldig is, zal zij een onnatuurlijke dood sterven. Een *nazier* is iemand die zweert dat hij zichzelf voor een bepaalde periode aan Hasjem wijdt. Hij mag geen druiven eten en niets gebruiken wat daarvan gemaakt is; hij moet zijn haar laten groeien en moet ieder contact met de doden vermijden. Aan het eind van zijn periode scheert hij zijn hoofd kaal en brengt speciale offers. De *Kohaniem* worden geboden het volk te zegenen. Het *Misjkan* wordt afgebouwd en op de eerste dag van de maand *Niesan* van het tweede jaar na de Uittocht uit Egypte ingewijd. De vorsten van iedere stam doen een gemeenschappelijke gift om het *Misjkan* te helpen vervoeren. Bovendien geven zij ieder een persoonlijke, zij het voor ieder een gelijke gift, bestaande uit goud, zilver, dier- en meeloffers.

Prepared by Ohr Somayach in Jerusalem, Israel

©1998 Ohr Somayach International - All rights reserved.

De naam van de parasja

Parasjat Naso wordt altijd gelezen omstreeks Sjawoe'ot, hetzij er vlak voor, hetzij er vlak na. Dit wijst erop dat er een belangrijk verband betaamt tussen deze parasja en *Matan Tora* – 'het geven van Tora', dat gevierd wordt op Sjawoe'ot.

De Tora werd in feite lang vóór *Matan Tora* (hetgeen plaats vond in het jaar 2448) bestudeerd. Onze Geleerden onthullen dat de Aartsvaders uitstekend thuis waren in Tora, en zelfs vóór die tijd stond Sjem, de zoon van Noach, aan het hoofd van een Jesjiva (Tora-academie).

Niettemin was *Matan Tora* niet slechts een formaliteit, waarbij Tora 'officiëel' aan het Joodse volk gepresenteerd werd. Op Sinai vond echter een significante verandering plaats in de verenigbaarheid van de spiritualiteit met deze fysieke wereld. Of, zoals de *Misdrasj* het uitdrukt: totdat Tora aan het Joodse volk gegeven werd, had G-d verordend dat spiritualiteit (de „bovenwerelden”) en „stoffelijkheid” (de „lagere werelden”) geen blijvende eenheid konden vormen, maar toen Tora gegeven werd, werd deze verordening opgeheven” (*Tanchoema, Naso 16*¹).

Het gevolg is, dat wanneer we nu Tora bestuderen, na *Matan Tora*, wij niet alleen maar geleerd en wijs worden, maar, wat belangrijker is, ons fysieke wezen wordt doortrokken, versterkt en omhoog geheven door de spiritualiteit van Tora.

Om hier de nadruk op te leggen heet de parasja, die wij lezen rondom *Sjavoe'ot* 'Naso', hetgeen letterlijk 'verheffen' betekent, hetgeen erop wijst dat Tora daadwerkelijk onze fysieke existentie naar een hoger niveau verheft.

Hiervan kunnen we leren dat de Tora niet bedoeld was om beperkt te blijven tot de wereld van de academie, of zelfs alleen maar tot de spirituele wereld. Tora moet ons diep raken, zodat uiteindelijk zelfs onze gewone, dagelijkse activiteiten verheven worden ten gevolge van hun blootstelling aan Tora. Daarmee vervullen we de Goddelijke bedoeling dat de „bovenwerelden” en de „benedenwerelden” met elkaar in harmonie zullen zijn.

1. Tanchoema Naso 16: Met betrekking tot de inwijding van het Misjkan staat er geschreven (in *Sjier Hasjirjem 5:1*): „Ik kwam naar Mijn tuin, Mijn zuster, Mijn bruid.” Hierover zei Rabbi Sjmoel bar Nachman: „Toen de Heilige,

Gezegend is Hij, de wereld schiep, wensde Hij een woonplaats in de lagere wereld op dezelfde manier als Hij had in de hogere wereld. Hij schiep Adam en gebod hem: „Van iedere boom in de tuin mag je vrij eten, maar van de Boom van de Kennis van Goed en Kwaad mag je niet eten” (*Bereisjiet* 2:16-17). Maar hij overtrad Zijn gebod. De Heilige, gezegend is Hij, zei: „Ik wilde werkelijk een woonplaats in de lagere wereld hebben ,zoals Ik er een heb in de hogere wereld, en Ik heb je maar één gebod gegeven, en daar heb je je niet aan gehouden.” De Heilige, gezegend is Hij, trok Zijn Goddelijke aanwezigheid onmiddellijk terug naar de eerste hemel. Hoe weet je dat? Er staat geschreven: „Zij hoorden de stem van Hasjem G-d door de Tuin gaan.” (In *Bereisjiet Rabba* hoofdstuk 19 zegt Rabbi Abba bar Kahana: „Er staat niet *mehaleech* maar *mithaleech*, d.w.z. omhoog en omlaag gaand. De Goddelijke Aanwezigheid – de *Sjechina* – was oorspronkelijk in de lagere wereld, maar met de zonde van Adam vertrok de *Sjechina*, etc.). Omdat zij Zijn gebod hadden overtreden, deed Hij zijn Goddelijke Aanwezigheid terugtrekken naar de eerste hemel. Toen Kain opstond tegen zijn broer Hevel en hem vermoordde, trok Hij Zijn Goddelijke Aanwezigheid onmiddellijk terug naar de tweede hemel, enz. (zoals verklaard in *Seder Pekoedei* 6). De Heilige, gezegend is Hij, zei: „Ik heb zeven hemelen geschapen, en tot nu toe staan de slechte mensen daarin.” Wat deed Hij? Hij schrapte iedereen van de eerste slechte generaties en zette Avraham in de wereld. Nadat Avraham pakhuizen vol goede daden verricht had, daalde de Heilige, gezegend is Hij, van de zevende hemel naar de zesde hemel. Toen Jitschak zijn nek uitstak op het altaar, daalde Hij af van de zesde naar de vijfde hemel, enz. Mosjé stond op en zorgde ervoor dat de *Sjechina* weer terug op aarde afdaalde, zoals er geschreven staat (*Sjemot* 19:20): „Hasjem daalde af op Sinai,” en er staat geschreven: „Ik kwam naar mijn tuin, Mijn zuster, Mijn bruid.” Wanneer? Toen het Misjkan werd opgericht.

Inzicht in Parasjat Naso

Efrajims offer

Uit „Sjeem mi Sjmoëël.”

Het eind van deze *sidra*, de langste van Tora, beschrijft uitgebreid de offers die gebracht werden door de vorsten van de stammen van Israëel bij de inwijding van het altaar. Elk van de twaalf vorsten bracht een identieke set geschenken, die elk in de verzen beschreven worden. De Midrasj heeft veel te vertellen over deze geschenken. Laten we eens één nogal intrigerende opmerking over het geschenk van Elisjama, de vorst van de stam Efrajim, nader bekijken:

Op de zevende dag, de vorst van de kinderen van Efrajim – Elisjama ben Amihoed (Bamidbar 7:48).

Efrajim is de kracht van mijn hoofd... (Tehilliem 60:9) – dit heeft betrekking op de vorst van Efrajim, die zijn offers bij de inwijding van het altaar op Sjabbat bracht, zoals het vers zegt: *Op de zevende dag, de vorst van Efrajim*. We weten dat het Sjabbat was, want we hebben eerder aangetoond [in deze midrasj] dat de vorsten op zondag begonnen met het brengen van hun geschenken... (*Bamidbar Rabba* 14:1)

Het vers dat aan het begin van deze midrasj wordt aangehaald: „Efrajim is de kracht van mijn hoofd,” heeft betrekking op het incident aan het eind van Ja’akovs leven, wanneer hij zijn kleinzonen, Menasje en Efrajim, zegent. Hij verkoos daarbij om Efrajim vóór Menasje te zegenen, hoewel Menasje de oudste was. Dus „Efrajim is de kracht van mijn hoofd” – aan Efrajim werd voorrang gegeven boven Menasje. Deze midrasj impliceert dat het alleen vanwege Ja’akovs voorkeur voor Efrajim boven Menasje was, dat Elisjama zijn geschenk op Sjabbat kon brengen. Want normaliter konden de offers de Sjabbat-wetten niet opzij schuiven, maar op een of andere manier had de kracht, die Ja’akov in de stam van Efrajim had geïnstalleerd, het mogelijk gemaakt dat hun offer geaccepteerd werd. Deze fascinerende midrasj wordt nog gecompliceerd door het volgende:

Deze duwde Sjabbat en *toema* [rituele onreinheid] opzij, hoewel het offer van een individu geen van beide opzij duwt (*Sifri, Naso* 51).

Dit wijst erop, dat als een van de andere vorsten was gekomen om zijn geschenk op Sjabbat te offeren, hun donatie niet de Sjabbat-voorschriften zou hebben verdrongen. (Hetzelfde zou hebben gegolden voor de wetten van *toema*.)

Wat hebben de zegeningen van Ja’akov te maken met de mogelijkheid van een vorst om eeuwen later een geschenk te brengen op Sjabbat en hoe had dit effect op de andere stammen?

EFRAJIM EN MENASJE

Om onze studie te beginnen, moeten we eerst de aard van de beide zonen van Joseef, Menasje en Efrajim, onderzoeken. Zoals altijd onthult de naam van iemand veel over zijn essentie, en in deze twee gevallen wordt ons deze informatie expliciet door Tora gegeven:

Joseef noemde zijn eerstgeborene Menasje, „want G-d heeft mij al mijn ellende en heel mijn vaders huis doen vergeten.” Hij noemde zijn tweede zoon Efrajim, „want G-d heeft mij vruchtbaar gemaakt in het land van mijn onderdrukking.” (Bereisjiet 41:51-52).

De naam *Menasje* vindt zijn oorsprong in de betekenis van *vergeten*, of afstand nemen van het verleden. Dit vertegenwoordigt een speciale vorm van G-ddelijke dienst, waarin men zich ontdoet van alle slechte eigenschappen, in de hoop daarvoor perfectie in de plaats te verkrijgen. *Efrajim* daarentegen vindt zijn oorspronkelijke betekenis in *vruchtbaarheid*. Dit is een andere stijl van progressie naar spirituele doeleinden, waarbij men zich concentreert op de ontwikkeling van goede eigenschappen en het doen van mitswot. Deze twee van elkaar te onderscheiden soorten van dienst worden bondig omschreven in het volgende vers:

Verlaat het kwaad en doe goed... (Tehilliem 34:15).

In onze context is Menasje „verlaat het kwaad,” terwijl Efrajim „doe goed” is.

Wanneer we de eerder vermelde episode even terugroepen, toen Ja’akov Efrajim en Menasje zegende, dan herinneren we ons dan Joseef, de vader van de twee broers, wilde dat zij gezegend zouden worden in volgorde van hun leeftijd – eerst Menasje en dan Efrajim. Maar Ja’akov weigerde dat, en zegende de jongste vóór de oudste. Dit klaarlijkkelijke meningsverschil tussen Joseef en Ja’akov te begrijpen, is essentieel voor onze studie.

Joseef wilde Menasje voorrang verlenen boven Efrajim; dat wil zeggen, hij wilde dat de gebeurtenissen de volgorde zouden volgen van het vers: „verlaat het kwaad” en pas daarna „doe goed.” Dit weerspiegelt, zoals we kunnen verwachten, het karakter van Joseef, die zijn hele leven geworsteld had tegen het kwaad, om grootheid te bereiken.

Ja’akov daarentegen, verkoos Efrajim te zegenen vóór Menasje. Binnen de context die we hebben gedefinieerd vertegenwoordigt dit een levensstijl waar men zich eerst concentreert op het doen van goede daden. En dan, ten gevolge van het binnenstromen van heiligheid, die gegenereerd wordt door iemands manier van leven, zullen alle slechte eigenschappen automatisch verdampen. In Ja’akov’s opinie was deze benadering van het leven te prefereren boven die van zijn zoon, waarbij men wacht totdat het kwaad vernietigd is, voordat men zich zorgen maakt over de goede daden. Volgens Ja’akov (hetgeen, wat we mogen aannemen, de norm is) is dit de algemene regel in het Joodse leven: we moeten beginnen met ons aan Tora te houden door de mitswot na te leven en te leren, en door een secundaire rol toe te schrijven aan het elimineren van het kwaad. Dat komt later, want als de heiligheid van de Tora-levensstijl ons wezen binnendringt, zal het kwaad verteerd of eruit gegooid worden.

SJABBAT

Het probleem met de benadering van Joseef tot het leven wordt duidelijk wanneer we die toepassen op Sjabbat. De Sjabbat is zeer heilig en als zodanig zouden we ons misschien moeten bezighouden met grote spirituele voorbereidingen om klaar te zijn voor de ontvangst van zijn heiligheid. Het probleem daarmee is: wie kan ooit zeggen dat hij daarmee klaar is? Er kunnen altijd nog meer voorbereidingen gemaakt worden. Het onvermijdelijke resultaat hiervan is dat we onszelf nooit gereed beschouwen en dus zouden we nooit Sjabbat hebben! In plaats daarvan doen we allemaal ons best gedurende de week, en dan komt Sjabbat vanzelf. Op een of andere manier zijn wij gereed om Hare Majesteit te ontvangen. Dit betekent dat een gewoon mens, die Joseefs benadering volgt, zijn hele leven spendeert met het trachten zijn slechte eigenschappen uit te bannen, maar nooit het punt bereikt, waarop hij voelt dat hij klaar is met dat stadium en verder kan gaan. Als zodanig zal hij altijd blijven steken in het stadium van „verlaat het kwaad,” zonder in staat te zijn om „goed te doen.” In plaats daarvan volgen we Ja’akovs opinie – we gaan door met het leven volgens mitswot en Tora-studie, vol vertrouwen dat we uiteindelijk succes zullen boeken, zowel als „doeners” als „verlaters.”

HET SJABBAT-OFFER

Terugkerend naar ons oorspronkelijke onderwerp, kunnen we nu appreciëren waarom Efrajims offer de Sjabbat-verboden opzij schoof. Ja’akov’s verkiezing van Efrajim boven Menasje betekent dat de nadruk in het Joodse leven voor altijd zou komen te liggen op „goed doen.” Toen de vorst van Efrajim zijn offer bracht, was dit een daad van grote ruimhartigheid en een schijnend voorbeeld van de preferentie om de G-ddelijke dienst van iemands stam te beginnen met een positieve daad. Dit vindt een aanwijzing in het feit dat Elisjama zijn offer bracht, ondanks dat het Sjabbat was. De G-ddelijke wijsheid onderstreepte de ratio achter de afwijking van de normatieve halacha, door dit voor Efrajim te arrangeren, terwijl geen enkele andere stam gepland was om hun offer op Sjabbat te brengen.

Natuurlijk geldt deze benadrukking van goede daden niet alleen voor de leden van Efraïm – het is, aangezien de zegeningen afkomstig waren van Ja'akov, op ieder lid van de *klal Jisraël* van toepassing. Dit is wat *Sifri* bedoelt, wanneer het zegt dat elk van de stammen op Sjabbat had kunnen offeren, als dat nodig was. Nadat Ja'akov eenmaal het juiste pad voor al zijn nakomelingen had uitgezet, kon ieder van hen zijn offers op Sjabbat brengen.

DE TAKEN VAN DE NAKOMELINGEN VAN GERSJON

God sprak tot Mosjé en zei: „Kies ook diegenen van de nakomelingen van Gersjon uit (die geschikt zijn voor de dienst in de Tempel, net zoals je geboden werd betreffende de nakomelingen van Kehat), door hun familie-afkomst te verifiëren volgens hun vaderhuizen (*Bamidbar* 4:21-22).

Hoe werden Gersjons nakomelingen uitgekozen?

Rasji [G-d zei:] „Kies ook diegenen van Gersjons nakomelingen uit, zoals Ik je betreffende de nakomelingen van Kehat geboden heb [hierboven, vs. 41 e.v.], om te zien hoeveel de leeftijd bereikt hebben om dienst te doen [in het Misjkan].

Bioerei Mahari: De Tora gebruikt hier de uitdrukking „kies uit” (lett.: „hef de hoofden op”) om aan te geven dat de Levieten hier op een totaal andere en eervollere manier werden geteld dan de andere stammen. Want bij de andere stammen werden de verschillende families op één grote hoop gegooid en samen geteld. Hier echter werden Kehats nakomelingen eerst uitgekozen en apart geteld van de andere Levieten als een elite groep. Daarna werden de nakomelingen van Gersjon gescheiden van de nakomelingen van Merari en geteld, zodat alleen de nakomelingen van Merari overbleven voor het laatst.

• Daar Gersjon de eerstgeborene was, waarom werden zijn nakomelingen dan niet eerst uitgekozen vóór die van Kehat?

Midrasj: Ook al was Gersjon de eerstgeborene, en we zien dat de Schrift altijd voorrang geeft aan de eerstgeborenen, noemt Tora hier toch de nakomelingen van Kehat eerst, omdat zij de Ark moesten dragen, waarin de Tora lag (*Mabidbar Rabba* 6:1).

Likutei Sichot 18: Wat *Rasji* stoorde was waarom Tora benadrukt dat Gersjons nakomelingen *ook* uitgekozen moesten worden, hetgeen suggereert dat hier sprake is van een continuering van een proces dat reeds eerder begonnen was. *Rasji* antwoordt dat G-d's woorden hier een voortzetting zijn van Zijn instructies aan het eind van de vorige parasja, om de nakomelingen van Kehat te tellen. Dus hier benadrukt G-d dat Gersjons nakomelingen *ook* geteld moeten worden, „zoals Ik je geboden heb betreffende de nakomelingen van Kehat.”

Echter, dit laat ons zitten met de vraag waarom Tora een vergelijking trekt tussen de twee gevallen van Kehat en Gersjon.

En voorts, in het geval van de derde groep, de nakomelingen van Merari, is er geen sprake van dat zij *ook* geteld moeten worden, zoals de nakomelingen van Gersjon. En in feite trekt Tora niet alleen geen parallel tussen Merari's nakomelingen en de vorige gevallen, maar Tora drukt zich totaal anders uit. In plaats dat zij werden uitgekozen voor de dienst in het Misjkan, zoals de nakomelingen van Kehat en Gersjon, moesten de nakomelingen van Merari alleen maar geteld worden (vs. 29). Waarom verklaart *Rasji* dit probleem niet?

DRIE NIVEAU'S VAN HEILIGHEID

Op het eerste gezicht lijkt het erop dat de Tora de selecties van de drie Levieten-families op verschillende manieren beschrijft, om de verschillen in heiligheid van de voorwerpen, waarmee zij zich moesten bezighouden, te weerspiegelen:

1. Kehats nakomelingen droegen de Ark van het Verbond, samen met de heilige uitrusting van het Heiligdom (zie 4:1 e.v.). Daarom noemt Tora hen eerst, om het primaire belang daarvan te benadrukken (zoals de Midrasj verklaart).
2. Gersjons nakomelingen moesten de kleden dragen en het voorhangsel van het Heiligdom en van de Voorhof (vs. 25-26). Deze waren van een lagere heiligheid. Hierop wijst Tora door te benadrukken dat zij „ook werden uitgekozen.”
3. Merari's nakomelingen droegen alleen de fundamente van het Misjkan, de pilaren en steunbalken en voetstukken, enz. (v. 31-32), die van nog geringere heiligheid waren. Om hun minder belangrijke rol te weerspiegelen, schrijft Tora niet dat zij werden „uitgekozen”, zoals hun belangrijkste neven, maar eenvoudig dat zij „geteld” werden.

Echter, deze oplossing lijkt niet consistent te zijn met Rasji's opvatting van deze verzen, want 1. Rasji maakt geen melding van deze verschillende graden van heiligheid tussen de taken van de drie Leviëten-families. [Later, in zijn commentaar op *Parasjat Beha'alotecha* (8:11) noemt Rasji deze drie niveau's van heiligheid, maar het lijkt onwaarschijnlijk dat Rasji veronderstelt dat de lezer dit latere commentaar reeds hier zal begrijpen.] 2. In plaats daarvan benadrukt Rasji dat de selectie van de families gebaseerd was op hun capaciteit om te dragen, hetgeen afhankelijk is van fysieke kracht. „Tel diegenen van hen die geschikt zijn voor de dienst van het dragen, hetgeen diegenen tussen dertig jaar en vijftig jaar zijn. Iemand onder de dertig heeft nog niet zijn volle kracht bereikt. Hierop gebaseerd zeggen onze Geleerden: 'Bij dertig heeft men kracht' (*Pirkei Avot* 5:22) – en na de vijftig neemt iemands kracht af" (*Rasji* op 4:2).

Dus het lijkt erop dat volgens Rasji de drie verschillende manieren waarop Tora vertelt hoe de Leviëten-families moesten worden geselecteerd, afhankelijk was van hun verschillende gradaties van kracht, die vereist was voor hun respectievelijke taken:

1. De nakomelingen van Kehat moesten uitsluitend dragen (4:15) en daarom moesten zij de sterksten zijn.
2. Gersjons nakomelingen moesten gedeeltelijk dragen maar hadden ook andere taken, zoals het vers zegt: „(Hun taak is) om de dienst te verrichten en te dragen” (v. 24). Tora geeft hun secundaire rol als 'draggers' aan door te benadrukken dat zij „ook moeten worden uitgekozen” (v. 22).
3. Merari's nakomelingen hoefden in feiten zelf niets te dragen. Zij waren alleen, wat Tora beschrijft, „verantwoordelijk voor het transport” (v. 31), d.w.z. dat zij erop moesten toezien dat de balken en pilaren, enz. van het Misjkan op de juiste wijze werden vervoerd, zoals we later (7:8) lezen, dat wagens voor dit doel gebruikt werden. Daarom werden Merari's nakomelingen niet „uitgekozen” om te dragen. Niettemin zien we dat alleen de sterke leden van deze groep (tussen 30 en 50 jaar) „geteld” werden (v. 30), want hun werk bracht toch wel wat zwaar draagwerk met zich mee (zoals het opladen van de wagens), hoewel dat dan niet over lange afstanden was.

WAT MOESTEN DE NAKOMELINGEN VAN GERSJON DRAGEN?

Eén probleem met bovenstaande verklaring is, dat Gersjons nakomelingen gebruik konden maken van wagens (7:7), net als de nakomelingen van Merari. Dus waarom vereist Tora van de nakomelingen van Kehat en Gersjon bijzondere kracht, in tegenstelling tot de mindere kracht van de nakomelingen van Merari? Zeker, de nakomelingen van Kehat moesten sterk zijn, want zij moesten alles op hun schouders dragen, terwijl de nakomelingen van Gersjon en Merari wagens ter beschikking hadden.

In werkelijkheid moest de nakomelingen van Gersjon veel draagwerk verrichten zonder wagens. De wagens waren namelijk 5 ammot breed (*Sjabbat* 99a) en pasten daarom niet tussen de pilaren aan de ingang van de Voorhof van het Misjkan, want die stonden maar 5 ammot van elkaar, inclusief de breedte van de pilaren (zie *Rasji* op *Sjemot* 27:14). Dus als we mogen veronderstellen dat de nakomelingen van Gersjon de tapijten en voorhangsels verwijderden voordat de nakomelingen van Merari de pilaren van de voorhof hadden weggehaald, (overeenkomstig de volgorde van Tora hier), dan volgt daaruit dat de nakomelingen van Gersjon de tapijten moesten dragen van het Misjkan tot buiten het Voorhof, waar de wagens geparkeerd stonden. (Uit *Sjemot* 40:18 e.v. en *Bamidbar* 10:17-21 echter blijkt dat dit niet de volgorde was. Maar in ieder geval was het werk van de nakomelingen van Gersjon veel zwaarder dan dat van Merari. Zij moesten bovenop de muren klimmen om de tapijten, de bedekkingen van het Misjkan en de voorhangsels te verwijderen, terwijl alles nog op zijn plaats stond, enz.)

Dus we zien hier dat de rol van de nakomelingen van Gersjon behoorlijke hoeveelheid draagwerk met zich mee bracht en dat is de reden waarom Tora hun taak vergelijkt met die van de nakomelingen van Kehat, zij het secundair.

(Gebaseerd op Likoeteit Sichot 18)

Ik zou bereid zijn mijn plaats in de Komende Wereld op te geven, ten einde Sjabbat goed te kunnen houden. Inderdaad, Sjabbat is groter zelfs dan de Komende Wereld.

Sjabbat is de bron, waaruit de Komende Wereld voorkomt.

Rabbi Baruch van Medzibuz

קבלת שבת – קבלת פני שכינה

De ontvangst van de Sjabbat is een begroeting van de Sjechina

Door Rav Sjimsjon Dovid Pincus

(deel 4)

Sjabbat-voorbereidingen zijn persoonlijk

Wat betekent ‘voorbereiden voor Sjabbat’? Laten we als voorbeeld eens de mitswa nemen van het verwijderen van het *chameets* uit het huis voor Pesach. Wanneer we het huis niet goed doorzoeken en het *chameets* niet verwijderen, dan zou dat een zonde zijn, zelfs een grote zonde. Maar het zou geen belediging inhouden. Echter, als iemand nalatig is met het poetsen van zijn schoenen voor Sjabbat, dan is dat niet alleen een zonde. Het is ook een belediging van Sjabbat, van Hasjem.

Het is als iemand die naar een trouwerij gaat met smerige schoenen of met een oud, opgelapt jasje met een grote vlek in het midden. Wanneer we onze schoenen vrijdagmiddag poetsen, dan is dat ter Zijner ere. Het is iets ‘persoonlijks.’ Wanneer we een Sjabbatmaaltijd bereiden of die op tafel zetten, dan herinneren we ons in Wiens eer we dit voedsel zullen opdienen. We denken eraan dat er iemand aanwezig is in ons huis bij de maaltijd.

Eén reden waarom we de aanwezigheid van Sjabbat niet voelen, is omdat we niet weten hoe we haar moeten begroeten. We geven haar niet het welkom dat zij verdient. Wanneer we hieraan werken, dan zullen we de heiligheid van Sjabbat veel sterker voelen, en dit gevoel zal de grote fontein van berachot, die Sjabbat is, openen, zodat we de hele week besproeid zullen worden met goedheid en zegen.

☞ *Vonken van Chasidoet* ☞

Om G-d te dienen moet men zowel „zich afwenden van het kwaad” als „goed doen.” Maar welke van deze twee stappen is de belangrijkste? Aan welke moet men de voorrang geven?

De volgorde van Kehats en Gersjons nakomelingen in Tora voorziet in de sleutel tot het antwoord op deze vragen.

Het woord Gerson is verwant met het Hebreeuwse woord *geroesjien*, dat ‘scheiding’ betekent en dat verwijst naar een proces van zich afwenden en scheiden van het kwaad. *Kehat* betekent „verzameling” (zoals in: „Totdat hij zal komen naar Sjilo en de volken tot zich zal verzamelen [*jikhat*],” *Bereisjiet* 49:10). Dit is een aanwijzing voor een accumulatie van goede daden.

Gersjon was de eerstgeborene. Dit wijst erop dat als men begint met G-d te dienen, men moet beginnen zich af te wenden van het kwaad. Dit, ten einde zich degelijk te reinigen van negatieve eigenschappen, voordat men kan beginnen zichzelf de heiligen met goede daden.

Echter, in Tora worden Kehats nakomelingen vóór die van Gersjon geplaatst, om aan te duiden dat uiteindelijk de „goede daden” het einddoel zijn, die iemand actief dichterbij G-d brengen en die deze wereld een „thuis” maken voor Hem. (Gebaseerd op Likoetei Sichot 13)

DE SCHULD VAN NETANJAHOE

Nieuwsbrief Wiesje de Lange

Benjamin Netanjahoe heeft vele problemen, uitzonderlijke. Hij is helemaal in een unieke situatie, deze nieuwe/oude Premier van Israel. Een situatie zo specifiek dat "men", d.w.z. de wereld hem liefst niet te oprecht bekijkt, maar "anders ziet", net doet of feiten op hun kop geraakten en dus snel rechtgezet moeten worden. En ook dan...enfin, laat ik hiermee stoppen want ik word er zelf duizelig van. Hoe gaat het met U? U kunt mij de schuld niet geven, ik heb altijd tegen U allemaal, geachte lezers gezegd dat horen en zien U zouden vergaan wanneer U met Israel verkoos te leven. Vereenzelviging met Israel is nauwelijks te doen. Niet dat een mens veel keuze heeft want men kan om dat Israel niet heen, waar U zich ook keert of wendt daar staat dat begrip weer: Israel. Boem.

De een wil het vernietigen, de ander bekeren, een derde wil enkel anderen ophitsen tegen de onuitstaanbaren en tenslotte zijn er hier en daar ook mensen die dwars door de Egyptische duisternis heen de waarheid

blijven zien van die dobberende baby, waaruit een Bijbelse voortrekker moest groeien, een reus die kon praten met de Schepper en diens woorden en bedoelingen vertolken voor de schepselen van alle tijden. Goede vrienden bellen op, sturen e-mail, vragen hoe het toch gaat met ons hier tussen Jordaan en Grote Zee. Ze hoorden... oh wat hoorden ze niet. Allemaal verontrustende tijdingen. Ze vernamen dat we een enorme oefening aan het houden zijn waar sirenes over onze regio gillen, waarschuwend voor raketten, conventionele (ook echt geen rolmopsen) en vals kwaadaardige, gevuld met gifstoffen, met gruwzame epidemieën zoals anthrax (miltvuur) en typhus; dan zijn er de atoombommen uit het oude Perzie waar men kennelijk de Bijbelse koning Cyrus totaal vergat evenals die Ziener uit Judea die waarschuwde tegen wreedheden waar G'd nimmer genoeg mee zou nemen, zoals Hij geen genoeg nam met de excessen van het verslagen land: Babylon.

Wat we dan moeten doen volgens de burgerbescherming wanneer de tijd kwam dat die hele blitz over de beschermende bergen van Israel heen ons landje in zal suizen? Ik weet het heus niet en misschien weet niemand het maar dat is natuurlijk geen antwoord dat een regering een volk kan verkopen (voor onze belastinggelden). Men raadt ons dus aan "te schuilen". Onder de tafel, in de klok, achter een dikke boom, het is immers allemaal hetzelfde en hoe minder we erover praten hoe beter het is? Als de G'd van Israel ons niet beschermt dan is er geen bescherming. Als Hij ons Nationale Huisje niet bouwt... dan zal er geen bouw zijn.

De boze wereld (boos op ons vanzelf) heeft het daar nooit over. De wereld maakt zelden gewag van onze werkelijkheid.

Op hoge toon gebiedt men ons met spoed in het vriesvak te verdwijnen, onszelf tot die ruimte te beperken opdat er geen babies zullen dartelen, die in een neo-Nijl geworpen kunnen worden. Bekijkt U dat woord "onuitstaanbaren" nogmaals?

Wij moeten onze bouwsels afbreken, alles ontmantelen, kortom: Lebensraum voor de Palestijnen verzorgen want die hebben het moeilijk met de realiteit van een Israel dat brutaal gans onbevoren zweet in de zomerhitte.

Als gewoonlijk worden de verlangens van velen verwoord door de president van wat wij allen zo lang zagen als een onoverwinnelijke macht (zoals we de USSR zagen als idem) maar wat niet als zodanig overeind kan blijven wanneer het zelf de fundamenten waarop grote machten gebouwd zijn, aantast. Hoeveel voorbeelden heeft een wereld nodig?

Wanneer Obama Israel te kennen geeft dat het Judea en Samaria ontdaan van Joodse aanwezigheid moet overhandigen aan de opvolgers van Arafat, omdat Joden in dat bergland de OORZAAK zijn van de atoombommen der Mullahs dan krijg ik medelijden met zijn eigen onderdanen maar bovenal met onze Netanjahoe. Die nota bene de schuld in de schoenen geschoven krijgt van de Iraanse atoombewapening. (Geen Israel, geen vernietigingsbommen. Is logisch nietwaar?). Het is om te huilen zo pathetisch te zien hoe druk Netanjahoe aan het werk ging om zijn beste, zijn trouwste aanhangers, Israel's dapperste soldaten in de wielen te rijden en van zich te vervreemden door de Joodse uitkijkposten, de schamele hutjes met wat geiten, schapen, kippen op de bergtoppen af te breken. Om maar te tonen dat hij geen "illegale nederzetting" duldt. Illegale nederzetting? Wat is het verschil tussen de ene geit en de andere? Zo dikwijls zien onze pioniers hun werk afgebroken dat ze...in navolging van hun voorouders uit de Romeinse tijden in de grotten van hun land trokken, de oude en trouwe grotten die niet echt afgebroken kunnen worden. Het terrein maakt arrestaties bijna onmogelijk. Lichtvoetig verspreiden de illegalen zich over de Arabische dorpen tot het gevaar weer geweken is.

Het is niet aannemelijk dat de nederzettinkjes op prive-grond staan, er wordt zorgvuldig voor gewaakt enkel gebruik te maken van staatsgronden. Echter, Obama c.s. "zien het anders", d.w.z. onwaarachtig. Wat Netanjahoe in wezen verweten wordt is dat heel zijn achterland, ja, zijn functie illegaal zouden zijn. Hij heeft als het ware geen rechten in grote delen van zijn land, volgens velen in geheel zijn land en elke uitspraak in Obama's trant graaft meer grond weg onder de Knesset in Jeruzalem waar men kan praten als Brugman maar de Aanklachten blijven gehandhaafd.

Is grijs geworden Benjamin, de vaandeldrager van Israel een illegitieme leider, vertegenwoordigend een illegitiem volk? Kan men iets anders opmaken uit de kreten om een staat voor de Palestijnen, waar Netanjahoe en al wat hij vertegenwoordigt een sta in de weg is?

De materie is in wezen zo schandelijk als de Neurenberger "wetten" die van een Jood een onwettig wezen maakten, onbeschermd, niet geduld, illegaal.

Israel is niet verwickeld in een oorlog met de Arabieren teneinde hen te verdrijven uit Israel, Staat en Land. Het voert een oorlog om te voorkomen dat deze zelfde Arabieren de Joodse aanwezigheid in genoemd oord illegaal zullen weten te verklaren, de facto in navolging van vrijwel alle Arabische landen. Israel is gewikkeld in een strijd om recht op leven. Zoals het ten strijde moest trekken in 1967, niet om Judea of zelfs

Jeruzalem te veroveren maar om recht op leven niet te verliezen. Het is schokkend voor de Jood van deze tijd om te ervaren hoe dit elementaire recht wordt aangetast door weer een nieuwe Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken die kennelijk niet genoeg zorgen aan haar hoofd heeft met de falende Amerikaanse economie, Koreaanse en Iraanse atoombommen, de terreur der Islam, ook binnen de Verenigde Staten. Nee, zij beklagt zich over Israelische bouwvakkers die maar dakpannetjes blijven leggen op huisjes waar straks weer nieuwe kindertjes geboren zullen worden.

Arme Netanjahoe kan geen kant op. Het is niet zozeer dat de straten van Jeruzalem gefestoneerd raakten met aanplakbiljetten waarop: "im nesiga een memshala" (Terugtrekken? Dan GEEN regering). Netanjahoe werd voor een soort Kafka-rechtbank gedaagd. Hij kan zich daar niet handhaven met ingenieuze diplomatieke babbels, in wezen niet anders dan verklaren dat de ballingschap van zijn volk ten einde is, het thuisland volstrekt geen ballingschapsland is dat eigenlijk aan anderen toebehoort, ballingschap vindt men niet in Jeruzalem, niet in Shechem, niet in Bethlechem en niet in Tel Aviv. Hier en daar wordt er nog wat geprutteld door kwijnende Israelische politieke fracties die fanatiek verschillen maken tussen Judea en Galilea, de Sharon en Gaza maar hun aanhang wordt gedurig kleiner, moet wel verdwijnen want anders...verdwijnt de Jood uit Israel-het-Land. Terug naar de woestijn voor volk en land.

De eisen van Obama ondergraven niet enkel Joodse rechten in het Heilige Land, zij ondergraven de diplomatieke onderhandelingen inzake het vredesproces, waarmee men voorgeeft te bedoelen "vrede voor allen". Dit is duidelijk zeer onwaar, vrede voor de Jood (die zijn land verliest) zit er niet in en ook de rest der mensheid zal niet in vrede kunnen leven in een niet rechtvaardige wereld. Vrede zetelt op rechtvaardigheid.

Als ooit de kreet "nimmer meer" –nooit meer holocaust – werd getest op waarachtigheid dan is het nu. Nimmer meer? Maar Iran schreeuwt om Israels vernietiging met de bom in de aanslag en de wereldmachten maken zich niet druk. Niet om Iran en de vernietigingsbom. Enkel om Netanjahoe wiens schuld dit is. Hij moet Shvut Rachel afbreken en ook Chavat Gilat in de reeks van minuscule Joodse protestcentra tegen een moord op een Jood om zijn Jood-zijn, want de bergen van Israel waarover de Profeet Jecheskeel (Ezechiël) spreekt, de bergen van Israel worden "bestormd" door wie Israel slecht gezind is. Wat deze vijanden kenmerkt is hun minachting voor de waarheid. De Waarheid die ook een soort beschuttende Bergketen is.

De "Bergen van Israel", Judea en Samaria werden in 1948 veroverd op Israel door Jordanie dat de streek weer verloor aan Israel niet omdat Israel Jordanie aanviel maar omdat Jordanie in 1967 gemene zaak maakte met Nasser van Egypte om Israel van de wereldkaart te vegen, genocide te bedrijven. Dat mislukte. En de wereldfantasie baarde een nieuw begrip: Palestijnen. Zij hadden rechten op de bergen van Israel waarover Jecheskeel profeteert (Hoofdstuk 38). Jecheskeel heeft het niet over Palestijnen maar over ene Gog uit het land van Magog die strijdt tegen de G'd van Israel en Zijn volk. Een strijd waar "Gog" het land van Israel wil verkrijgen, het volk uitmoorden, een doel waartegen Israel gedoemd is te vechten, tot de laatste druppel bloed. Het heeft geen keus. Gog heeft alle keus. Het kan blijven waar het is, niets dan verwoestingsdrang dwingt de menigten, menigten (hamoniem, hamoniem) uit het noorden naar de bergen van Israel. Een ongelijke strijd die volgens onze Profeet niet door mensen alleen beslecht kan worden. Al doen mensen nog zo hun best of hun slechtst via plannen die steevast Israel land onder de voeten uit willen trekken, een bespottelijk ideaal gezien de geringe afmetingen van datzelfde Israel.

Een griezelig ideaal gezien de toestand van Israel in de wereld. Het groeiende antisemitisme maakt dat het Joodse volk in beweging geraakt. En de richting die men koos is Israel. Waar gezorgd moet worden voor woningen.

Zoals gewoonlijk in de geschiedenis snijdt het mes aan twee kanten. Helaas komt de tweede wereldoorlog in gedachten waar de Joden noodgedwongen (en hoe groot was de nood) vluchtten naar het Heilige land en daar.....stond de supermacht van toen, Groot Brittannie hen op te wachten, geweer in de aanslag. Great Britain schaamde zich niet, te schieten op drenkelingen, overlevenden van de helse "maatregelen" terug te sturen naar hun dood in Hitler's vernietigingsfabriek. Hoeveel mensen kwamen er om in die tweede wereldoorlog? Vijftig miljoen zielen? Riep iemand "nooit weer"? Het lijkt er bijzonder sterk op dat thans als toen de schuld van de ellende geschoven wordt op onschuldigen, indertijd het Joodse volk en thans hun politieke leider, de Premier van de staat Israel, Binjamin Netanjahoe.

Wiesje de Lange

